

Kursbeskrivning

Arbetsmiljö i nya tider 7,5hp

5 februari - 25 april 2019

Arbetsmiljö i nya tider

I dag har många tjänstemän ett stimulerande och utvecklande arbete, men vissa upplever också ökad arbetsbelastning och stress – inte minst i de så kallade kontaktyrken där man möter många människor. Teknikutveckling, nya organisationsformer och gränslöst arbete gör det allt vanligare att arbetstagare själva förväntas definiera och avgränsa arbetet. Utvecklingen och förändringarna i arbetslivet ställer nya krav på arbetsmiljöansvariga och fackliga företrädare. Det handlar inte bara om att kunna regelverket men också att kunna söka nya lösningar beroende på situation. Dagens komplexa arbetsmiljö kräver nya idéer och djupare kunskap om hur både risker kan förhindras liksom hur det friska kan premieras. På denna specialdesignade högskolekurs står sambanden mellan arbetsorganisation, arbetsmiljö och hälsa i fokus.

Kursen allmänt

Under kursens gång diskuterar vi teorier och forskning som behandlar sambanden mellan arbetsmiljö och hälsa, som deltagare kan använda till att bättre förstå och tolka arbetsmiljöfrågor i sin vardag. Centrala inslag handlar om den organisatoriska och sociala arbetsmiljön, men mycket av kursinnehållet har relevans även för fysiska arbetsmiljöfrågor.

Förutom kursledaren, som finns med under hela kursen, kommer ett flertal gästföreläsare också att ingå i kursens program. Dessa bidrar med ytterligare spetskompetens för att fördjupa diskussionen inom särskilda områden. Exempel på sådana områden är möjligheter och utmaningar förknippade med gränslöst arbete, hur den fysiska organiseringen av arbetet påverkar den organisatoriska och sociala arbetsmiljön, arbetsmiljöns regelverk och skyddsombudens roll, hur hälsofrämjande arbete i organisationer kan utformas, och betydelsen av samverkan med arbetsgivare.

Utbildningsanordnare

Kursen ges av Enheten för arbetsmarknadskunskap (AKPA), Institutet för social forskning, (SOFI) vid Stockholms universitet, på uppdrag av TCO Fackliga Akademi. Ola Sjöberg, professor i sociologi vid SOFI, är kursansvarig och kursledare.

Kursdesign

Studierna genomförs som tre tvådagarsseminarier på Bergendal i Sollentuna (internat). Däremellan läser deltagarna litteraturen och genomför ett mindre självständigt arbete under handledning av kursledaren. I det självständiga arbetet analyserar kursdeltagare den egna praktiken med hjälp av de teoretiska redskap som kursen gett. Studietakten motsvarar 25 procent av heltidsstudier.

Tider för seminarierna på Bergendal 2019

- 5-6 februari
- 13-14 mars
- 24-25 april

Första seminariet: 5-6 februari 2019

Under det första seminariet kommer vi att göra en överblick över hur arbetsmiljön utvecklats i Sverige under de senaste decennierna och vilka arbetsmiljörelaterade problem som finns i olika yrken och sektorer. Vi kommer också att diskutera centrala teorier för att förstå sambandet mellan olika arbetsmiljöfaktorer och individens hälsa och välbefinnande.

Teoretiska modeller såsom krav-kontroll-stöd-modellen, ansträngnings-belönings-modellen och krav-resurs-modellen har dominerat mycket av arbetsmiljöforskningen under de senaste årtiondena. Dessa modeller kan förklara och ge praktiska insikter om vad som motverkar stress och befrämjar hälsa i arbetslivet. Vi kommer bland annat att diskutera vilka samband som finns mellan krav i arbetet och stress, i vilken mån faktorer som socialt stöd och inflytande över arbetet kan påverka dessa samband, samt i vilken utsträckning känslor av att behandlas orättvist på jobbet påverkar människors välbefinnande.

Under detta seminarium kommer vi också att gå igenom skyddsombudets roll, samverkansformer samt det regelverk som ligger till grund för arbetsmiljöarbetet. Gästföreläsare för denna del är Maria Steinberg, docent vid Örebro universitet.

Andra seminariet: 13-14 mars 2019

Under det andra seminariet kommer vi närmare att diskutera vad organisationsförändringar och införande av ny teknik innebär för arbetets organisering. För många tjänstemän har ökad flexibilitet i tid och rum – möjligheter att utföra arbetet i stort sett när och var som helst – inneburit nya möjligheter. För många individer innebär denna ökade flexibilitet frihet och ökade möjligheter att få ihop det så kallade livspusslet. Samtidigt kan det innebära krav och förväntningar att vara tillgänglig utanför ordinarie arbetstid, oavsett om dessa är outtalade eller kanske bara våra egna. Under detta seminarium kommer Tomas Aronsson, professor vid Psykologiska institutionen, Stockholms universitet, att diskutera hur individer konstruerar gränser i det ”gränslösa arbetet” och hur denna form av arbete kan påverka oss.

Även om det gränslösa arbetet har ökat i omfattning har fortfarande många tjänstemän en fast fysisk arbetsplats – ofta ett kontor – där de spenderar en stor del av sin arbetstid. Hur ser sambanden mellan den fysiska arbetsmiljön och medarbetares hälsa, prestation och beteende ut? Kan arbetsplatsen utformas så att exempelvis kommunikation, kunskapsspridning, och gemenskap underlättas? Hur kan den fysiska arbetsmiljön utformas så att både arbetstagares och arbetsgivares mål med arbetet kan uppnås? Ovanstående frågeställningar kommer dryftas med Susanna Toivanen, professor vid Mälardalens högskola.

Vad skapar hälsa i arbetet? Räcker det med att vi minimerar olika riskfaktorer i arbetet för att må bra, eller finns det särskilda resurser som främjar hälsa? Sådant som får människor att trivas och må bra, såväl hemma som på arbetet, brukar ofta sammanfattas under rubriken friskfaktorer. Mycket tyder på att ett arbetsmiljöarbete som fokuserar både på friskfaktorer och riskfaktorer har den bästa effekten. Under detta seminarium kommer Jan Winroth, universitetslektor i pedagogik vid Institutionen för folkhälsovetenskap, Högskolan Väst, att diskutera hur ett hälsobefrämjande arbete i en organisation kan utformas.

Tredje seminariet: 24-25 april 2019

Under det sista seminariet kommer vi att diskutera den organisatoriska och sociala arbetsmiljön ur ett arbetsgivarperspektiv. Vilka möjligheter och utmaningar ser arbetsgivare och chefer på ett arbetsliv präglad av större flexibilitet och där de ofta arbetar på en global marknad? Under detta seminarium kommer vi att gästas av Tomas Svartling, rådgivare/förhandlare på Innovations- och kemiarbetsgivarna (IKEM), som har mångårig erfarenhet av arbetsmiljöarbete från både ett arbetsgivar- och arbetstagarperspektiv.

Under detta seminarium kommer också kursdeltagarna att presentera sina självständiga arbeten.

Examination

Examinationen är både muntlig och skriftlig. Som betyg på kursen används något av uttrycken godkänd eller icke godkänd. Deltagare som aktivt deltagit i seminarierna och fått sitt självständiga arbete godkänt av universitetet får tillgodoräkna sig 7,5 högskolepoäng.

Målgrupp

Kursen vänder sig till förtroendevalda och förbundsanställda inom TCO-förbunden med uppdrag och arbetsuppgifter inom arbetsmiljöområdet.

Tillträdeskrav

Du behöver prata med utbildningsansvarig eller din chef på ditt förbund. Det är de som godkänner och i de flesta fall även betalar för ditt deltagande i kursen. Kontakta ditt förbund om det är oklart hur du ska göra.

Avgift

Deltagaravgiften är 27 000 exklusive moms. Avgiften betalas av ditt förbund eller din arbetsgivare. Priset inkluderar kurslitteratur, övernattning på Bergendal och samtliga måltider under tre seminarier. Ingår gör också resorna mellan Cityterminalen och Bergendal. Sändande förbund står för resor till och från Stockholm samt eventuell förlorad arbetsinkomst. För information om kursavgiften, resor och biljetter och liknande frågor, kontakta ditt förbund.

Kurslitteratur

Litteraturen ingår i kursavgiften och delas ut vid första seminariet. Du behöver inte köpa den själv. Läspråket kommer att vara svenska. Någon kortare text på engelska kan förekomma.

- Eklöf, Mats (2017) *Psykosocial Arbetsmiljö*. Lund: Studentlitteratur.
- Winroth, Jan (2018) *Organisationshälsa. En bok om hållbart arbetsliv*. Studentlitteratur.
- Steinberg, Maria (2018) *Skyddsombuds rätt*. Norstedts Juridik.

Därtill tillkommer litteratur som delas ut under seminarierna eller skickas (elektroniskt) till deltagarna.

Ansökan

Ansökningstiden har gått ut men vi tar in reserver i mån av plats. För ytterligare information om kursen liksom sena ansökningar vänligen kontakta Ronny Tedestedt, utbildningsutvecklare TCO Fackliga Akademi, via mejl: [ronny.tedestedt\(at\)tco.se](mailto:ronny.tedestedt(at)tco.se)

Mer information och uppdateringar publiceras på www.tco.se/fackligaakademin

Välkommen med din ansökan!